

24.4. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ДЕРЖАВИ

Для аналізу умов раціонального використання інвестицій в економічній науці та практиці використовується категорія *інвестиційного клімату*. Це узагальнена характеристика сукупності соціальних, економічних, організаційних, правових, політичних, культурних передумов, що визначають привабливість і доцільність інвестування в ту чи іншу господарську систему (економіку країни, регіону, корпорації).

Різні автори та наукові школи подають різні **методики обчислення інвестиційного клімату**.

Як правило, в зарубіжних країнах оцінку інвестиційного клімату проводять по відношенню до макроекономічної сфери. Спеціальні консалтингові фірми, експерти банків, журналів і газет проводять аналіз по різній кількості країн (від 15 до 178) в залежності від інтересів замовників. При цьому число показників, що враховуються, коливається від 9 в журналі «Euromoney» до 381 в роботах Швейцарського інституту розвитку менеджменту.

Лондонський фінансовий журнал «Euromoney» розраховує так званий інтегральний показник надійності, що вимірюється за стобальною шкалою. Враховується дев'ять показників: економічна ефективність, політичний ризик, заборгованість, обслуговування боргу, кредитоспроможність, доступність банківського кредиту, доступність короткострокового фінансування, доступність довгострокового капіталу, імовірність настання форс-мажору.

Методика журналу «Euromoney» містить опитування експертів, які представляють великі банки розвинених країн, а також враховує статистичну інформацію про стан того чи іншого фактора.

Недоліки цієї методики полягають у тому, що немає різниці між реальними та портфельними інвестиціями, не враховуються розміри країн (одна сукупність показників для США і Люксембургу); серед показників відсутня інноваційна складова, роль якої зростає в макроекономічній динаміці багатьох країн.

Відомі й інші методи оцінки інвестиційного клімату: рейтинг Institutional Investor та система BERI. Рейтинг Institutional Investor – це рейтинг (оцінка) кредитоспроможності країн. Він складається за участю експертів 100 провідних міжнародних банків. При формуванні рейтингу в інформаційній системі BERI оцінюється політична стабільність, ставлення до зарубіжних інвестицій, націоналізація, девальвація, платіжний баланс, бюрократія, темпи економічного зростання, можливість реалізації угод, витрати на заробітну плату, продуктивність праці, інфраструктура, умови кредитування.

Комплексна методика оцінки інвестиційної привабливості регіонів України розроблена під керівництвом І. Бланка, передбачає ранжування регіонів за п'ятьма узагальненими показниками, при цьому враховується значущість (питома вага) цих показників:

- рівень загальноекономічного розвитку регіонів (7 аналітичних показників) – 35 %;
- рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону (5 показників) – 15 %;
- демографічна ситуація (4 показники) – 15 %;
- рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіону (6 показників) – 25 %;
- рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків (4 показники) – 10 %.

За результатами оцінки, найбільш інвестиційно привабливими регіонами є ті, в яких сконцентровано значний промисловий, інфраструктурний і науково-технічний потенціал – місто Київ та Київська Дніпропетровська, Донецька, Харківська, Запорізька області.